

Usposabljanje mentorjev starejših

Mreža SUTŽO

6. maj 2025

Starejši študenti – ali poznamo njihove
potrebe, motive, pričakovanja?

Prof. dr. Ana Krajnc

Pravica do vseživljenjskega izobraževanja

Z upokojitvijo ne preneha želja/potreba po novem znanju, osebnostnem razvoju, socialni vključenosti.

Vse življenje imamo potrebo in pravico, da se izobražujemo, osebno rastemo in razvijamo, smo vključeni, dejavni.

Brez pravice do izobraževanja ni dejavne starosti: starejši potrebujejo enakovreden dostop do izobraževanja, možnosti za družbeno delovanje in vključenost v družbo.

Potrebe po pripadnosti, sprejetosti, varnosti, spoštovanju, samouresničenju, potrebe po odkrivanju novega, neznanega (vedoželjnost), potrebe po doživljanju lepega ... ostajajo vse življenje (primarne psihosocialne potrebe; A. Maslow).

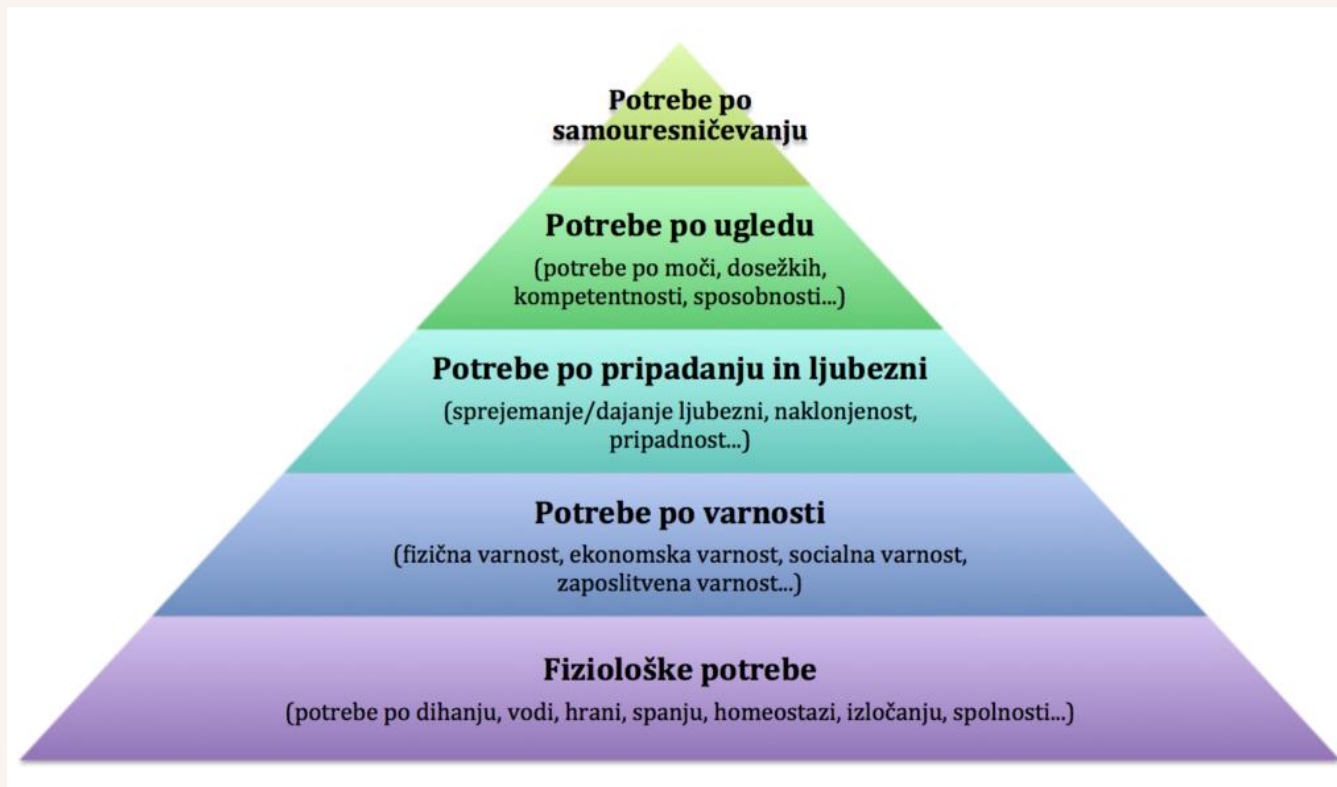
Zadovoljevanje psiho-socialnih potreb je glavni motiv za vključevanje starejših v izobraževanje

Poznavanje **psiho-socialnih potreb** in iz njih izhajajočih **izobraževalnih** potreb starejših je za mentorje izjemnega pomena.

Psiho-socialne potrebe, zavedne ali nezavedne, so bistveni **motiv** za **udeležbo** v izobraževanju.

Predstavljajo pa tudi eno temeljnih izhodišč za razvoj izobraževalnih programov za starejše.

Vsem ljudem so prirojene fiziološke in psihosocialne potrebe (A. Maslow)

Potreba po samouresničevanju

Izobraževanje starejših je del procesa samouresničevanja in je zelo osebni proces.

V obdobju po upokojitvi se **poveča osebna svoboda**, zmanjša se zunanji socialni pritisk, starejši lažje prisluhnejo svojim željam, potrebam ...

Zunanji socialni pritiski: kaj vse moram

Po upokojitvi – osebna svoboda: kaj želim sam

Starejši po upokojitvi: potrebujejo nove cilje, nove vsebine, nove možnosti, poglobljene odnose.

Starejši se vključijo na UTŽO, ker želijo pridobiti novo znanje

Raziskave potrjujejo, da je **glavni motiv** starejših za vključitev na UTŽO **pridobiti novo znanje** (57 %).

Zakaj ste se odločili za obiskovanje UTŽO?

(možnih je več odgovorov)

pridobivanje novega znanja: 57 %

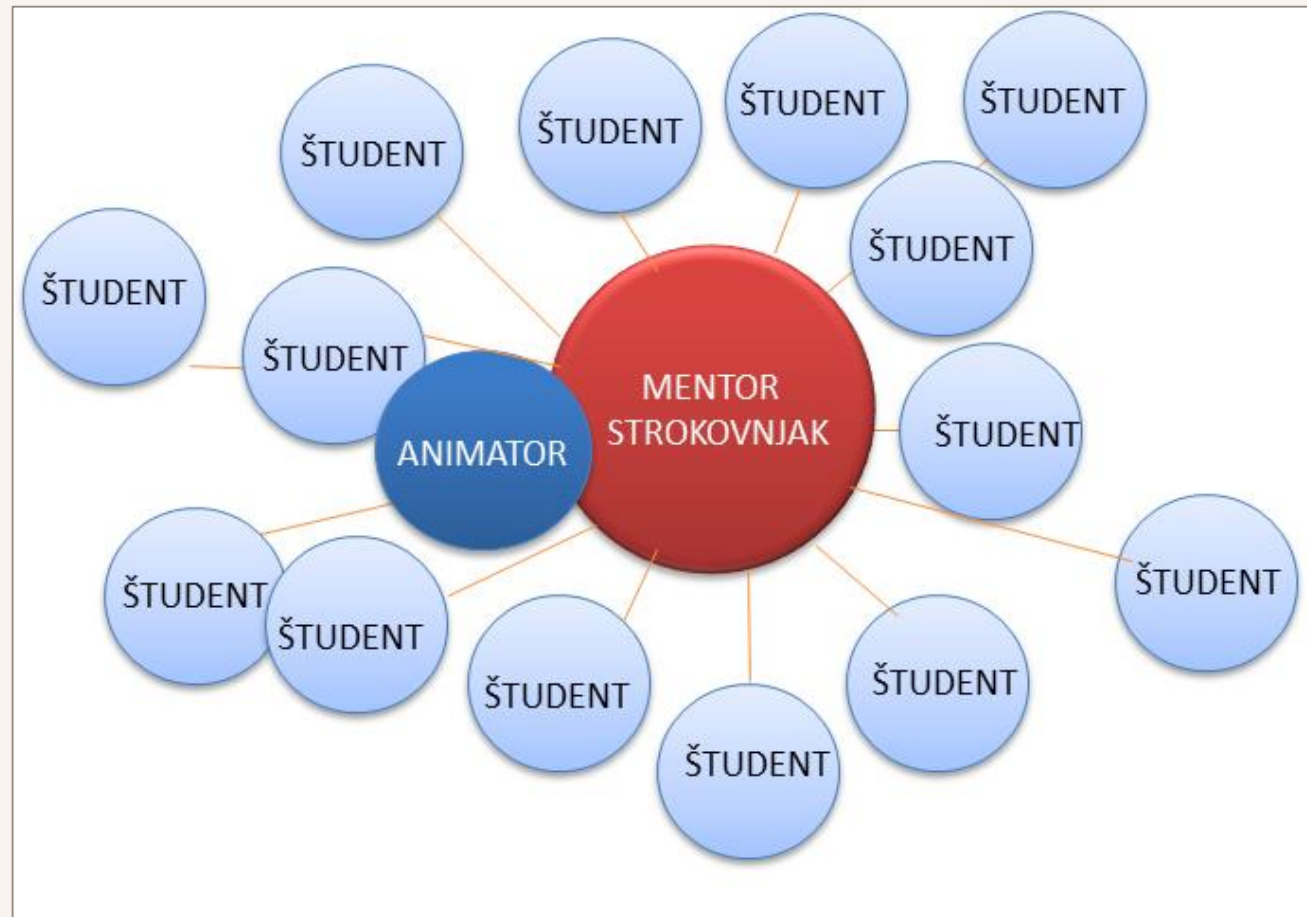
po upokojitvi imam čas in možnost: 53 %

želim nadgraditi predhodno znanje: 36 %

iz osebne vedoželjnosti: 34 %

želim sklepati nova prijateljstva: 33 %

Model študijske skupine na UTŽO

Odnosi nas bogatijo in spodbujajo učenje

Spletanje in utrjevanje socialnih vezi med člani skupine, ki jih povezuje skupna dejavnost.

Druženje članov skupine se razvije tudi izven rednih izobraževalnih srečanj.

Občutki pripadnosti, povezanosti, sprejetosti, varnosti.

Oblikovanje primarne socialne skupine (prijateljska skupina, odnosi temeljijo na medsebojnem sprejemanju in zaupanju).

Sproščeni, neformalni odnosi spodbujajo učenje.

Razvoj medsebojnih oblik pomoči.

Vloga mentorja

Mentor mora poznati /vedeti:

Izguba družbenega statusa ob upokojitvi - **iskanje nove socialne identitete.**

Potrebe starejših – čustvene, kognitivne, socialne, potrebe po vrednotah.

Če psihosocialne potrebe (po varnosti, sprejetosti, pripadnosti, samouresničevanju, doživljanju/ustvarjanju lepega ...) v skupini niso uresničene, **študenti skupino zapustijo.**

Starejši se učijo, ker si **učenja preprosto želijo** (primarna motivacija).

Motiv za učenje izhaja iz njih samih: ob učenju jim je prijetno, dela jih bolj samozavestne, bolje razumejo sebe in svet okoli nas, lažje spremljajo spremembe, so bolj avtonomni.

Uporaba pridobljenega znanja. Želijo si znanje, ki ga lahko uporabijo v vsakdanjem življenju.

Kompenzacijsko učenje (učijo se, kar so si vedno želeli, pa za to niso imeli možnosti).

Prepoznavanje in premagovanje stereotipov o staranju in starosti.